



JURISTGUIDEN

www.juristguiden.com

christer@juristguiden.com

MARS 16, 2019

CHRISTER NILSSON

© CHRISTER NILSSON

Rättsrötan i Sverige på 1950-talet

Olika domar och juridiska utredningar har efter granskning av journalister visat sig varit rena rama justitiemord. Dessa händelser har hänt i nutid. I detta sammanhang får man inte glömma att Sverige inte är ett så oskuldsfullt och rättfärdigt land. I Sverige förekom det redan på 1950-talet rättsskandaler som vara rena rättsrötan.

Nedan följer ett utdrag från Wikipedia om ett fall som utgör en del av rättsrötan i Sverige på 1950-talet.

Lundquistaffären var en av 1950-talets så kallade [rättsröteaffärer](#), benämnd efter [rådmannen](#) Folke Lundquist vid [Stockholms rådhusrätt](#).

Innehåll

- [Unmanaffären](#)
- [Domar mot andra än Folke Lundquist](#)
- [Rättegång mot Folke Lundquist](#)
- [Efter rättegången](#)
- [Källor](#)
- [Vidare läsning](#)

Unmanaffären

Folke Lundquist (född 1895) anmäldes under 1930- och 40-talen gång på gång till [justitieombudsmannen](#) (JO) för förskingring. Tre personer som anklagade honom för detta, bland annat konstnären [Frans Gustav Unman](#) (1879–1967) och före detta överkonstapeln Torsten Dahnberg, spärrades in på sinnessjukhus. Advokaten Björn Dalström, som fört talan för Gustaf Unman, tvingades genomgå undersökning om sinnessjukdom, dömdes för ärekränkning av Folke Lundquist och till avstängning i en dom av Stockholms rådhusrätt för att föra andras talan vid rådhusrätten.

Justitiekanslern genomförde på regeringens uppdrag 1937 en utredning av anklagelserna utan förslag till åtgärd.

Fyra riksdagsledamöter från tre partier med [August Spångberg](#) i spetsen gjorde en reservationsvis framförd anmärkning mot justieminister [Herman Zetterberg](#) i [konstitutionsutskottets](#) dechargebetänkande år 1948, där de framhöll skäl för en förnyad och allsidig utredning av förhållandena kring Folke Lundquists förvaltning av Gustaf Unmans egendom. Tidningen [Arbetaren](#) började engagera sig i Unmanaffären 1947. [Vilhelm Moberg](#) skrev en artikel i [Dagens Nyheter](#) 1950.

Domar mot andra än Folke Lundquist

Tidningen Arbetarens ansvarige utgivare [Armas Sastamoinen](#) dömdes 1949 för ärekränkning till två månaders fängelse samt att till Folke Lundquist betala ett skadestånd på 5.000 kronor. Gustaf Unman dömdes som anstiftare till falska anklagelser och dömdes att betala skadestånd till sin förre förmyndare Folke Lundquist. Bland annat justitieombudsmannen [Folke Rudewall](#) (1895–1963), [justitiekansler Olof Alsén](#) och [riksåklagare Maths Heuman](#) avgav yttranden i Unmansfrågan till förmån för förmyndaren och mot Gustaf Unman.

Rättegång mot Folke Lundquist

Efter 20 års kamp från Gustaf Unman och hans biträden väckte stadsfiskal [Lennart Eliasson](#) åtal i början av 1952 i Stockholms rådhusrätt mot Folke Lundquist för ett stort antal brott begångna över lång tid. Rättegången påbörjades i mars 1953 och fällande dom i tingsrätt kom i oktober samma år. Rättsprocessen fortsatte upp i [Högsta domstolen](#), där Folke Lundquist slutligen dömdes för [trolöshet mot huvudman](#), grovt [bedrägeri](#) och bedrägeri till tre års [fängelse](#). Han avsattes samtidigt från sin domarpost.

Efter rättegången

August Spångberg interPELLERADE till justieMinister Herman Zetterberg i Unmanaffären 1953, samtidigt som riksdagsledamöterna Johansson i Stockholm och [Waldemar Svensson](#) i Ljungskile interPELLERADE i den relaterade vidare frågan om rättsröta. JustieMinisterns svar upptog 23 sidor i riksdagsprotokollet, där han betonar att han inte haft för avsikt att mörklägga och undanröja fel och misstag. Han framställde processen mot Folke Lundquist snarast som ett hälsotecken för rättsordningen, och framhöll inga behov av åtgärder från hans sida med anledning av den förda rättsrötedebatten.

Vilhelm Moberg skildrade Lundquistaffären i sin pjäs [Domaren](#) 1957 och även i romanen [Det gamla riket](#) 1953.

Riksdagsmannen [August Spångberg](#) interPELLERADE i november 1964 [Herman Kling](#) om åtgärder för att rehabilitera Gustaf Unman och övriga som dömts till böter eller satts i fängelse eller sinnessjukhus för att de arbetat i Unmanaffären. JustieMinistern undvek att besvara interPELLationen.

Källor

- [August Spångberg](#): I tidens ström, Karlstad 1966 på www.marxistarkiv.se, kontrollerad 2010-10-18
- [Rättsrötans årtionde - Arbetaren och rättsskandalerna, tidningen Arbetaren](#), kontrollerad 2010-10-18

Vidare läsning

- Moberg, Vilhelm (1956). Komplotterna : affärerna Unman och Selling. Stockholm: Bonnier. [Libris 244906](#)
- Den svenska pressens historia. 4, Bland andra massmedier (efter 1945). Stockholm: Ekerlid. 2002. sid. 78-79. [Libris 8426228](#). [ISBN 91-89617-14-2](#)
- Sverige. Justitiekanslern; Heuman, Maths (1947). Justitiekanslersämbetets utredning år 1947 i Unmanaffären. [Stockholm. [Libris 10586502](#)

Skapa en anpassad mall

Lägg till en företagslogotyp, byt färger till de som vanligtvis används i företagets marknadsföringsmaterial, infoga företagets adress, telefonnummer och webbplatsadress. Genom att göra den här typen av justeringar kan du skapa en grundmall som återspeglar företagets image och som kan användas för varje nytt nummer av nyhetsbrevet.

Det kan vara en bra idé att använda vyn **Webblayout** (klicka på **Webblayout** på **Visa**-menyn) när du skapar nyhetsbrevet. Det är så här brevet kommer att se ut när kunderna öppnar det i Inkorgen.